

Til: KHMs styre

Fra: Museumsdirektøren

Dato: 10.09.18

Sak: S 19/18

Status hovedsaker i årsplan 2018-2020 for Kulturhistorisk

Bakgrunn

Kulturhistorisk museum legger stor vekt på å skape et tydelig og forutsigbart rammeverk for driften av museet. Det foreligger et overordnet strategisk planverk med varighet til 2020; *Strategi 2020, Forsknings- og utstillingsstrategisk plan, Kompetanse- og rekrutteringsplan* samt ny *årsplansmal*. Kulturhistorisk museums styre har vært involvert i og behandlet alle strategiske planer og har således gitt overordnede føringer for driften og utviklingen av museet.

Det strategiske planarbeidet ble fullført våren 2016. Revideringen av årsplansmalen hadde til hensikt å sikre en nær sammenheng mellom overordnede strategiske mål og konkrete årsplanstiltak. For å konkretisere styrets oppfølging av det strategiske planverket, ble det fra høsten 2016 besluttet at styret årlig skulle vedta saker og tema som skulle vies særlig oppmerksomhet av styret (*S 26/6 Hovedsaker for Kulturhistorisk museums styre i perioden 2016 til 2017 og S 23/17 Hovedsaker for Kulturhistorisk museums styre i 2018*). Disse hovedsakene skulle også være strukturerende for museets arbeid med årsplanen for kommende periode.

Foreliggende notat er en statusrapport for disse hovedsakene. En enklere redegjørelse for de øvrige årsplanstiltakene er også vedlagt (vedlegg 1).

Hovedsaker for Kulturhistorisk museums styre i 2018 – status pr. september 2018

Vikingtidsmuseet - prosjekt nybygg, kommunikasjonsstrategi, finansiering av nye utstillinger, Saving Oseberg og vikingtidsforskning

Styret er løpende orientert om utviklingen i denne saken, sist med statusrapport til dette møtet.

Strategisk forskningsutvikling- EU-prosjekter, Horizon 2020 og oppfølging av HUMEVAL

Det henvises til styresak S-10/18 for utfyllende redegjørelse.

EU/ Horisont2020:

Totalt har KHM hittil i 2018 stått for/ vært partner i 7 søknader rettet mot EU/Horisont2020. Én av disse, ARIADNEplus, har fått tilslag.

Pilar 1; Fremragende forskning

ERC med KHM som vertsinstitusjon – én CoG-søknad levert, gikk ikke videre til intervju. Én StG er under arbeid mot frist i 2018. To CoG planlegges mot frist i februar 2019.

MSCA-IF – én søknad fra kandidat ved KHM. Det arbeides strategisk med tilrettelegging for systematisering og økning av aktivitet på dette feltet i 2019, særlig med tanke på mulige innkommende kandidater.

INFRASTRUCTURE: KHM er partner i ARIADNEplus som akkurat har fått tilslag fra EU. KHM er partner i en ytterligere søknad relatert til arkeologiske data og Open science.

Pilar II; Konkurransedyktig næringsliv

En søknad med KHM som koordinator, en søknad hvor KHM er partner, begge med utgangspunkt i Saving Oseberg-miljøet ved KHM sendt i 2018.

Det er også sendt én COST-action søknad der KHM er deltager.

Norges Forskningsråd:

Forskere og søkermiljøer tilknyttet KHM leverte til NFRs frist i april 2018 10 søknader. Disse fordelte seg med 2 stk FRIPRO: Unge forskertalenter, 6 stk FRIPRO: forskerprosjekt, og 2 stk til programmet SAMISK.

Det arbeides nå med én søknad til NFRs MILJØFORSK-program, og to til NFRs utlysning av infrastrukturmidler høsten 2018 (en av disse fokusert på videreføring av Saving Oseberg-miljøet).

Oppfølging av HUMEVAL – vikingtidforskningen ved KHM

ViS-gruppen ble våren 2018 tildelt midler fra NFR i forbindelse med ordningen for støtte til forskergruppene som fikk best evaluering i forbindelse med HUMEVAL. Midlene disponeres av gruppen over en fireårsperiode til nettverksarbeid og prosjektetableringsstøtte.

Globalt samlingsansvar - repatriering, digitalisering og internasjonalisering

Samlinger som er digitalisert

Knut Dahlsamlingen. Vi har gjennomført digitalisering av biologen Knut Dahls fotografisamling. Dahl reiste i Nord-Australia på 1890 tallet. Bildene er foreløpig delt med Yawuru Cultural Centre i Broome, Kimberley og Bernd Museum of Anthropology i Perth, Australia. De er også delt med Professor Stephen Muecke, ved Universitetet i Adelaide.

Oscar Mamensamlingen. Oscar Mamen gjorde mange reiser i Øst-Asia over flere tiår mellom 1910 og 1947. Fotografiene hans er fordelt mellom 3 museer; Cambridge MAA, Peter den stores etnografiske samlinger i St. Petersburg, og KHM. I løpet av 2018 vil vi ha avfotografert 3000 av våre 4500 negativer etter Mamen. Bildene kobles mot Mamens fotobok for å gi mer utfyllende kontekstuell informasjon. Etter 2019, når alle negativene er fotografert, vil bildene deles og offentliggjøres sammen med bilder som allerede er avfotografert av Cambridge MAA. MAA deler sine bilder med oss, slik at begge institusjoner vil ha komplette samlinger. Sammen med MAA arbeider vi med å etablere samarbeid med nasjonale kulturinstitusjoner i Indre Mongolia og Mongolia om blant annet bokutgivelser. Prosjektet videreføres i 2019 og 2020.

Samlinger hvor digitale ressurser er samlet i egne portaler

Gjøahavnportalen samler Roald Amundsens bilder og gjenstander fra Gjøahavn, i en egen portal, publisert i 4 språk (norsk, engelsk, fransk, inuktitut). I portalen har gjenstander og bilder fått et kommentarfelt, som skal gjøre det mulig å ha en pågående samtale med samfunnet i Gjøahavn. I september vil representant fra KHM reise tilbake til Gjøahavn for å gjøre en undersøkelse av hvordan basen virker i praksis. Amundsens bilder fra Nordvestpassasjen vil også publiseres som praktbok.

Prosjektet er også del av et nordisk samarbeid, finansiert av Nordisk råds nettverksmidler. Søknaden til Nordisk råd var skrevet av KHM og Nationalmuseet sammen. Nordiska museet i Stockholm er også partner i prosjektet. Samarbeidet har finansiert flere ulike tiltak så som kartlegging av digitale ressurser, reiser til opprinnelsessamfunn,

Santalportalen samler vår substansielle gjenstandssamling etter misjonæren Olav Bodding i en egen portal, publisert på norsk, engelsk og Santali. Portalen vil inkludere den samme kommentarmuligheten knyttet til gjenstander, som for Gjøahavnbasen. Arbeidet er fulgt opp med besøk hos samarbeidspartner Bishnubhasi Museum of Santal Culture, hvor også samlingsforvaltning har vært diskutert. Formidling av bilder og kunnskap om samlingene har også revitalisert lokal kunnskap. Nylagete gjenstander inspirert av våre digitalt tilbakeførte gjenstander vil kjøpes inn, for å komplimentere vår eksisterende samling.

Kommunikasjonsstrategi

UPS har utarbeidet et utkast til bestilling av kommunikasjonsstrategi (se vedlegg 4).

Bestillingen ønsker svar på tre sentrale spørsmål når det gjelder KHM's kommunikasjon:

1) Hvor er vi? 2) Hvor vil vi være? 3) Hvordan kommer vi dit?

UPS jobber nå sammen med Seksjon for innkjøp (UiO) for å kartlegge nødvendig budsjett for å gjennomføre kommunikasjonsstrategien. Sammen med Seksjon for innkjøp (UiO) vil UPS 12. og 13. september gjennomføre uforpliktende møter med selskapene, der de skal presentere estimert tidsbruk for gjennomføring av hver av de tre fasene. Når estimert budsjett er klart, vil innholdet i bestillingen bli sendt til KHM-ledelsen for forankring. Deretter vil det bli gjennomført en minikonkurranse som skal resultere i bindene tilbud fra leverandørene. UPS har som mål å gjennomføre bestilling høsten 2018, og at fase 1 av bestilling blir gjennomført før nyttår. Fase 2 og 3 er planlagt gjennomført første halvdel av 2019.

Tullinløkka - visjonen for området, renovering av Historisk museum, fornying av utstillinger i Historisk museum, skoletilbud og publikumsarrangementer

Dette er et stort, viktig og ikke minst komplisert problemkompleks for UiO og KHM. Ønsket om å utvikle en helhetlig visjon for området har fått fornyet aktualitet gjennom Oslo kommunes ønske om å bruke «kunnskapshovedstaden» som konsept for byutviklingen (<https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/politikk/byradet/arsberetning-2017/?del=15-2>): I 2017 ble det igangsatt to nye strategiprojekter, Campusstrategi for Oslo og SmartOslo. Campusstrategien skal bidra til å styrke Oslo som en attraktiv kunnskapshovedstad hvor utdanning, forskning og innovasjon står i sentrum. SmartOslo skal bidra til en bedre og mer attraktiv hovedstad gjennom å gjøre Oslos innbyggere, kunnskapsmiljøer og næringsliv til medskapere av byen. Det vil bygge opp under en robust by som er økonomisk, demokratisk og sosialt bærekraftig. UiO er tungt inne i denne prosessen med et eget ønske om å utvikle en «Campus sentrum» med JUSS og KHM som sentrale aktører og med samarbeidsflater mot OsloMet, kulturliv og relevant næringsliv. Dette arbeidet vil stå sentralt i rektoratets 2030-strategi.

På et mer realpolitisk plan er situasjonen mindre lys, eller i hvert fall mer uavklart. UiO har inngått avtale med Entra om bygging og leie av nye lokaler for Juridisk fakultet på Tullinløkka. UiO/EA har brukt mye ressurser på å finne brukere til overflødig lokale i nybygget, herunder innplassering av KHM. Forslagene har vært urealistiske – men også i praksis vanskeliggjort en effektiv forhandling om andre aktuelle avlastningslokaler for KHM i sentrum, jevnfør tidligere styresaker (Sak 9/18). Leieavtalen for St. Olavs gate 29 forlenges og museet fortsetter med å disponere lokaler i Frederiks gate 3. Status per september er dermed at KHM har langt mindre areal disponibelt i sentrum enn forutsatt gjennom trelokasjonsmodellen. Det foreligger ingen bindende løsninger for tilleggslokaler, men EA utreder muligheter for større arealer i Frederiks gate 3 og leie av lokaler ved Norsk geografisk oppmåling. Lykkes man med disse løsningene, kan Historisk museum rendyrkes som publikum- og utstillingslokale. Løsningsforslagene er uansett av midlertidig karakter.

Arbeidet med tilleggslokaler til utstillings- og publikumsaktiviteter (Nasjonalgalleriet) har stoppet opp etter presentasjonen av regjeringens samarbeidsplattform (Jeløya-erklæringen). Antakelig vil diskusjonen om framtidig bruk av Nasjonalgalleriet starte opp igjen når det nye nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design skal åpnes og driftsbudsjettene skal på plass.

Med tanke på å løfte Historisk museum (HM) som publikums- og utstillingslokaler, arbeider KHM med nye planer for utstillinger og et rikholdig program – jfr høstens museumsprogram (Orienteringssak Bi) Man arbeider også med planer for et nytt tilbud til skole og barnefamilier i en sal som tidligere var lukket for publikum. Planene for å fornye arealene i HM har støtt på mange problemer. Museet gjorde opprinnelig avtale med EA om en gradvis rehabilitering av salene i første etasje samt nytt skolerom i andre etasje. Dette arbeidet har stoppet opp fordi EA nå i stedet ønsker å utarbeide og gjennomføre en helhetlig rehabiliteringsplan for HM innvendig. Likeså har arbeidet med å rehabilitere fasaden skapt flere uavklarte situasjoner i de andre etasjene, noe som har forvansket, fordyret og delvis hindret arbeidet med å fornye

utstillingene. En uavklart kursendring for hvordan UiO skal håndtere Riksantikvarens fredning av bygget, har også skapt mye frustrasjon og forsinkelser. KHM og EA har tatt initiativ til at det opprettes en løpende møteserie om utstillingsarbeidet på HM, for å bedre kommunikasjonen. EA vurderer å sette av inntil 5 mill. i året til å håndtere arbeidet med utstillinger.

Samfunnsverdien av KHMs arbeid – gjennomføre en analyse i 2018 av samfunnsverdien av museets virksomhet.

Status på denne saken er at rapporten er avlevert og brukes strategisk mot UiO og på andre aktuelle arenaer (se vedlegg 5). Museumsdirektøren ønsker videre dialog med styret om strategisk bruk av resultatene.

Forslag til vedtak

Styret tar status for arbeidet med museets hovedsaker til etterretning.